

Mogelijkheid aflossing eigenwoningsschuld met KEW na verstrijken dertigjaarstermijn eindelijk in besluit vastgelegd

31-12-2020 | Door Kees van Oostwaard werkzaam bij **ATHORA**
Fiscale Zaken Athora

Ooit liet toenmalig staatssecretaris Jan Kees de Jager al weten dat een spaarhypothek ook na het verlopen van de dertigjaarstermijn zonder fiscale problemen met een kapitaalverzekering eigen woning (KEW) kon worden afgelost. Nu is dat eindelijk ook in een besluit vastgelegd.

De wettelijke uitgangspunten

Volgens het (huidige) artikel 10bis.6 Wet IB 2001 geldt een vrijstelling voor de KEW als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Een van de voorwaarden is dat met de uitkering een eigenwoningsschuld wordt afgelost.¹ Om voor een vrijstelling in aanmerking te komen mag een KEW niet langer lopen dan dertig jaar.²

Ook voor de eigenwoningsschuld geldt een maximale termijn van dertig jaar.³

Na de invoering van de Wet IB 2001 kwam de vraag op of de KEW-vrijstelling nog wel kan worden toegepast als de dertigjaarsperiode voor de eigenwoningsschuld is verstreken, ondanks het feit dat met de KEW uiterlijk dertig jaar na de start van de KEW de nog bestaande schuld voor de eigen woning wordt afgelost. In de vakliteratuur is daar uitgebreid bij stil gestaan.⁴ Kort gezegd werd door de praktijk bepleit dat ook na de periode van dertig jaar renteaftrek nog sprake kon zijn van een eigenwoningsschuld die met een KEW fiscaal gefaciliteerd kon worden afgelost. De Kennisgroep Onroerende Zaken van de Belastingdienst onderschreef die mening niet.

¹ Artikel 10bis.6, lid 1, letter a Wet IB 2001

² Artikel 10bis.4, lid 3, letter g Wet IB 2001

³ Met name van belang voor het overgangsrecht: artikel 10bis.10, lid 1 Wet IB 2001, en voor het huidige recht (36 maanden): artikel 3.119a, lid 1 letter b Wet IB 2001

⁴ Zie bijvoorbeeld Jacobs en Staats, Zelfstandige betekenis "eigenwoningsschuld", *WFR*, 2005/1257 en de afwijkende mening van Kranenburg, "Eigenwoningsschuld - een rekbaar begrip?", *WFR*, 2006/1196

Persbericht

In 2009 bracht toenmalig staatssecretaris van Financiën Jan Kees de Jager duidelijkheid. In een persbericht met de titel 'Aflossing spaarhypothek blijft onbelast' liet hij weten dat na een maximale periode van dertig jaar renteaftrek de eigenwoningsschuld weliswaar verhuist van box 1 naar box 3, maar dat aflossing van de hypotheeksschuld nog steeds onbelast kan plaatsvinden.⁵

Normaal gesproken volgt na zo'n mededeling een officiële vastlegging in een besluit, maar dat bleef dit keer uit. Tot 10 december 2020.

Toen verscheen in de *Staatscourant*⁶ een aanpassing van het zogenoemde kapitaalverzekeringenbesluit van 15 mei 2017⁷.

⁵ Persbericht Ministerie van Financiën, 30 november 2009

⁶ Besluit van 7 december 2020, nr. 2019-74967 Stcrt. 10 december 2020 nr. 62990

Het besluit

In de aan het besluit toegevoegde tekst wordt ook verwezen naar het persbericht. In het besluit wordt goedgekeurd *“dat de uitkeringsvrijstelling van toepassing is als met de KEW-uitkering een voormalige eigenwoningsschuld wordt afgelost die door het verstrijken van de maximale periode van renteaftrek naar box 3 is verhuisd.”*⁸ Voorwaarde is dat aan de overige voorwaarden voor een vrijstelling van de KEW-uitkering zoals opgenomen in artikel 10bis.6 Wet IB 2001 wordt voldaan.

Dat laatste spreekt voor zich. En het is goed dat deze goedkeuring - al is het na elf jaar - in een besluit is vastgelegd.

Opmerkelijk is wel dat de goedkeuring terugwerkende kracht krijgt tot 1 januari 2013. Als reden wordt gegeven dat *“De wetgever [...] met de wetswijzigingen per 1 januari 2013 niet [heeft] beoogd in dit soort gevallen de uitkeringsvrijstelling niet van toepassing te laten zijn voor aflossing van een schuld, die uitsluitend door het verstrijken van de maximale periode van renteaftrek naar box 3 is verhuisd.”*

Maar het is de vraag of je terugwerkende kracht nodig hebt. De dertigjaarsperiode van de hypotheekrenteaftrek eindigt pas dertig jaar na 1 januari 2001. En als je dan terugwerkende kracht wil toekennen, doe dat dan tot 2001. Het persbericht was ten slotte ook van voor 2013. Maar dat is allemaal niet zo spannend.

Belangrijker voor de eigenwoningbezitter is dat deze in de gaten houdt dat de goedkeuring alleen geldt als de eigenwoningsschuld wordt afgelost na dertig jaar hypotheekrenteaftrek. En dus niet als hij binnen die termijn van dertig jaar er zelf voor heeft gezorgd dat de hypotheekrenteaftrek is geëindigd.

Stel dat een eigenwoningbezitter in 2022 naar een andere woning verhuist en de schuld plaatst in box 3 (de rente is zo laag dat voldoen aan de regels voor de hypotheekrente niet interessant is). Bij aflossing ergens in 2031 is niet voldaan aan het element ‘verstrijken van de maximale periode van renteaftrek’. Het is natuurlijk de vraag of zich dit in de praktijk veel zal voordoen, maar in voorkomende gevallen is het toch iets om rekening mee te houden.

Slotopmerking

Al wordt deze goedkeuring erg lang na het persbericht vastgelegd in een besluit, het is goed dat dit is gebeurd. Een persbericht laat zich toch lastiger terugvinden. Aandachtspunt is dat de goedkeuring alleen werkt als de maximale termijn voor renteaftrek - op zijn vroegst in 2031 - is verstreken.

⁷ Besluit van 17 mei 2017, nr. 2017-81019, Scrt. 23 mei 2017 nr. 28246

⁸ Het toegevoegde onderdeel 4.8 van het besluit